

менші – із переданням повноважень органам місцевого самоврядування субрегіонального та локального рівнів. Такі ризики можливо усунути, якщо процес формування та діяльності ОТГ буде удосконалено законодавчо та контролюватиметься інститутами громадянського суспільства. Розширення повноважень місцевого самоврядування, передання їм додаткових ресурсів для реалізації своїх повноважень об'єктивно створює передумови для подальшої децентралізації виконавчої влади.

Список використаних джерел

1. Про ухвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. №333-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014>.
2. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
3. Офіційний сайт Сумської обласної державної адміністрації // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sm.gov.ua/ru/oda>.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.97р. № 280/97-ВР1 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
5. Децентралізація влади // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/3942>.
6. Макаров Г. В. Очікувані ризики у процесі децентралізації влади в Україні. Аналітична записка / Г. В. Макаров // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1021/>.

*Стеценко Світлана Власівна, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук,
Київський національний університет будівництва і архітектури*
**РОЛЬ ІСТОРИЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ
САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ**

Однією з особливостей політичного процесу в Україні є нездатність переважної частини громадян здійснити раціональний політичний вибір на основі усвідомлення соціально-значущих інтересів. Превалює емоційно-афективна та суб'єктивістсько-оцінкова домінанта, поза увагою суспільства залишаються результати попередньої діяльності конкретних осіб та організацій, відсутність у них раціонально обґрунтованих стратегій-проектів.

На сьогодні стало нормою, що фундаментальні механізми та способи підтримки старої і набуття нової ідентичності незворотно розкладаються, а конкретні прояви кризи ідентичності диверсифікуються в залежності від значимості для даного суспільства громадянської ідентичності. Британський

Брекзит показав, що країна відмовляється від украї вигідної геополітичної та економічної позиції лише тому, що потерпає від тривалої кризи самоідентифікації. На початку 1970-х років Велика Британія втратила свою імперію і пов'язаний з нею політичний вплив у світі. Завдяки вступу до Європейського співтовариства (попередник ЄС) країна зуміла подолати економічний спад і стати другою за розмірами економікою ЄС. Але протягом 2016-2017 рр. були прийняті політичні рішення, пов'язані з поверненням повного державного суверенітету. Питання суверенітету Шотландії залишається відкритим (як вийти із формату Брекситу, але в іншій площині).

Каталонське питання теж засвідчило глибинні історичні корені і кризи самоідентифікації. Конституційна криза в країні-члені ЄС, в яку вилився конфлікт між регіональною адміністрацією та урядом Іспанії ілюструє, з одного боку, системну кризу європейського проекту, а з іншого, вказує на необхідність реорганізації демократичного управління регіональними та європейськими інститутами. Перед ЄС постало завдання виробити новий тип суверенітету з урахуванням інтересів як самої співдружності, так і національних держав, регіонів і міст.

Різномісрковані орієнтири української самоідентифікації сьогодні виявляють такі теми:

- що таке «українське» і як воно співвідноситься з українською державністю (історією її становлення);
- розвиток простору української мови та культури;
- захист історичної пам'яті.

Українська самоідентифікація за цих умов розглядається як процес вибору людиною, громадянином тієї чи іншої ідентичності, а також процес формування цієї ідентичності. Раціональна історична політика виступає дієвим фактором ідентифікаційних процесів, здійснює державний захист історичної пам'яті. Функція історичної політики – довести принципове значення достовірності історичної пам'яті народу.

На наш погляд, переконливою є теза американського історика, професора Гарвардського університету Джозефа Ная про те, що в сьогоднішньому інформаційному світі в політиці важливим джерелом сили є перемога тієї чи іншої «історії», а національні коментарі до неї є чимось на зразок валюти [1]. Один з найбільш жорстоких уроків минулого, зокрема для посттоталітарних країн, можна сформулювати наступним чином: нові покоління, якщо повторять кроки своїх попередників на шляху, що вів і веде до прірви - обов'язково до неї впадуть. Тому історична політика полягає у заохоченні роботи вітчизняних істориків, медійників по дослідженню і висвітленню історії України з опорою на український автохтонізм, на пантеон батьків-засновників, національних героїв. Варто позитивно оцінювати роботу штатних істориків СБУ, які використовують і вводять у науковий обіг невідомі раніше документи; появу нових підручників та посібників з історії України, які подають різні точки зору, а не одну жорстко ідеологізовану концепцію.

Успішний суспільно-значущий проект щодо дослідження і популяризації вітчизняної історії, захисту історичної пам'яті проводить газета «День». З науково-популярними статтями в цій газеті виступають провідні вітчизняні та зарубіжні науковці. Розробка історичної тематики в цій газеті була узагальнена у видавничих проєктах бібліотеки «Дня», книгах: «Сила м'якого знака, або Повернення Руської правди», «Дві Русі», «Повернення в Царгород», «Україна incognita», «Корона або спадщина Королівства Руського» та ін. У читачів (книги активно розкуповуються) з'явилися широкі можливості самостійно відповісти на питання про те хто такі українці та про рівень історичної відповідальності не лише нинішньої «молодої української держави», а і древньої європейської нації з тисячолітньою історією.

В умовах російської агресії історична політика України покликана не просто фіксувати привласнення-анексію Російською Федерацією Київської Русі як своєї «колиски», а продукувати власні розробки з метою історичної легітимації України. Російська влада хоче ухвалити власну ідентичність шляхом висунення офіційної державної ідеології і навіть окремого закону про російську націю. Проводиться кампанія по підготовці підручників і посібників, які відображають офіційну «правильну» точку зору на історію. Крім того, зовнішня політика Росії намагається нав'язати експансіоністську історичну політику іншим країнам.

Відомий американський історик Тімоті Снайдер у промові в Бунденстазі ФРН під час публічного обговорення історичної відповідальності Німеччини перед Україною назвав російську історичну політику «експортом безвідповідальності». Тімоті Снайдер, який присвятив свої дослідження українському націоналізму, застеріг німців від надмірної уваги в їх дискурсі з росіянами до українського націоналізму. Останній він розглядає як реальне історичне явище. Тімоті Снайдер перераховує, що український націоналізм був причиною або однією з причин голодомору 1932-1933 рр.; терору 1937-1938 рр.; однією з оприлюднених Сталіним причин масових депортацій мешканців Радянської України після Другої світової війни; причиною для вторгнення Росії в Україну 2014 р. Така версія загальної генеалогії українського націоналізму є певною спокусою для німців, бо якщо війна була лише проти націоналізму, то чому німці мають виступати проти неї. І якщо український уряд був націоналістичним, то чому Німеччині потрібно щось робити щоб зупинити Росію. Разом з тим, вчений наголошує на необхідності історичної роботи і для українців, тому що треба зрозуміти роль українців у сталінській політиці терору не стверджуючи, що це виключно російська політика. Це була радянська політика, в якій українці відігравали свою роль. Загальний висновок Тімоті Снайдера: «Неправильне розуміння історії України, зокрема в 2013-2014 рр., мало європейські наслідки. Неправильне розуміння історії України тепер ... матиме міжнародні наслідки.» [2, с. 11]

В цьому контексті як методологічні настанови щодо історичної політики України слід розглядати основні положення Паризької декларації «Європа, в

яку ми віримо», яку підписали 13 провідних європейських інтелектуалів з Франції, Німеччини, Іспанії, Чехії, Угорщини, Польщі, Нідерландів, Великобританії, Норвегії, Бельгії [3]. Впливові вчені-філософи розглядають Європу як спільну батьківщину і звертають увагу на небезпечний стан, в якому вона перебуває через хибне розуміння самої себе і своєї історії. На думку підписантів, Європу об'єднав не політичний примус, а культурна єдність, корені якої - в класичній спадщині Греції та Риму. Розглядаючи проблеми сучасної університетської освіти, автори наголошують на необхідності реформування навчальних програм таким чином, щоб вони слугували передачі спільної культурної спадщини, розкривали природу і цінності європейської традиції, доносили справжню історію Європи. Паризька декларація відкидає політику мультикультуралізму, вказує на небезпеку руйнування європейської ідентичності в зв'язку з наявними в деяких регіонах Європи фактично неформальних автономій мусульман, що характерно швидше для колоністів, ніж для громадян. Відновлення справжньої Європи автори вбачають в оновленні національного суверенітету та пошуку гідності, що постає із спільної відповідальності за майбутнє.

Звідси актуалізація питання самоідентифікація для України: яку Європу ми обираємо – Європу з нав'язаною технократичною формулою і відсутністю жодної альтернативи політиці чиновників інституцій ЄС чи справжню Європу – співдружність національних держав з власними традиціями.

Список використаних джерел

1. Джозеф Най: Три главных источника силы – это армия, экономика и «мягкая сила» [Електронний ресурс] // Хвиля. – Режим доступу: <http://hvylya.net/interview/geopolitics2/dzhozef-nay-tri-glavnyih-istochnika-silyi-eto-armiya-ekonomika-i-myagkaya-sila.html>.

2. Історична відповідальність Німеччини перед Україною // День. 2017. – 7-8 липня.

3. The Paris Statement [Електронний ресурс] // A Europe We Can Believe In. – Режим доступу: <https://thetrueeurope.eu/a-europe-we-can-believe-in/>.

*Медвідь Федір Михайлович, доктор наук в галузі політології,
кандидат філософських наук, професор МКА,*

*доцент кафедри теорії та історії права КНЕУ ім. Вадима Гетьмана,
Курчина Тамара Олександрівна, PhD в галузі політології, докторант,*

Твердохліб Анатолій Іванович, аспірант ННІ права МАУП

ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади на засадах децентралізації, концептуальні засади якої були схвалені у 2014 р., а практична реалізація розпочалась у 2015 р., виявилася однією з